

تاریخ، فرهنگ و تمدن ایران در دوره

افشاریه و زندیه

تألیف و گردآوری

عباس قدیانی

تهران ۱۳۸۴

قدیانی، عباس، ۱۳۴۲ -

تاریخ، فرهنگ و تمدن ایران در دوره افشاریه و زندیه / تألیف و گردآوری
عباس قدیانی. - تهران: فرهنگ مکتوب، ۱۳۸۴.

[۱۶۴] ص: مصور.

ISBN 964 - 95966 - 8 - 2: ۱۷۰۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۱۶۳ - ۱۶۴: همچنین به صورت زیر نویس.

۱. ایران - تاریخ - افشاریان، ۱۱۴۸ - ۱۲۱۸ ق. ۲. ایران - تاریخ - زندیان،

۱۱۶۳ - ۱۲۰۹ ق. الف. عنوان.

۹۵۵/۰۷۲

DSR ۱۲۵۹ / ۴

۴۰۳۵۶ - ۸۳م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات فرهنگ مکتوب

تهران - صندوق پستی ۳۴۳۳ - ۱۹۳۹۵

تاریخ، فرهنگ و تمدن ایران در دوره افشاریه و زندیه

تألیف و گردآوری، عباس قدیانی

چاپ اول: ۱۳۸۴

تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه

حروفچینی: گنجینه

لیتوگرافی: اسپادانا

چاپ: کامران

همه حقوق محفوظ است.

شابک ۸ - ۲ - ۹۵۹۶۶ - ۹۶۴ - 8 - 2 - 95966 - 964 ISBN

۱۷۰۰ تومان

فهرست

پیشگفتار.....	۹
فصل اول - تشکیل دولت افشاریه.....	۱۱
سلسله افشار.....	۱۷
نادرشاه.....	۱۸
محاصره بغداد و شکست سپاه ایران (۱۱۴۵-۱۱۴۶).....	۲۸
لشکرکشی به قفقازیه و داغستان (۱۱۴۶-۱۱۴۸).....	۳۰
نادر و هندوستان.....	۳۴
شورش دهلی.....	۳۹
قتل نادرشاه.....	۴۸
فصل دوم - ایران پس از نادرشاه.....	۵۳
علیشاه (علیقلی) و ابراهیم شاه و شاهرخ.....	۵۳
ابراهیم شاه.....	۵۵
شاهرخ شاه افشار.....	۵۶
شاه سلیمان دوم (۱۱۶۲-۱۱۶۲ هجری قمری).....	۵۸
شاهرخ شاه افشار (۱۱۶۲-۱۲۱۰ هجری قمری).....	۵۸
نادر میرزا افشار (۱۲۱۰-۱۲۱۸ هجری قمری).....	۵۹
زندگی نادرشاه.....	۶۰

فصل سوم - روابط سیاسی، فرهنگ و تمدن ۶۵

روابط خارجی ۶۵

نظام ارضی در دوره افشاریه ۷۲

مذهب در عصر افشاریه ۷۴

سازمان کشوری و اداری ۷۶

فصل چهارم - زندیه ۸۵

افشاریه ۸۵

سلسله زندیه ۸۵

کریم خان زند ۸۹

برخورد کریم خان با مهدی علی خان ۹۱

پیمان کریم خان با علی مردان خان و ابوالفتح خان ۹۳

برخورد کریم خان با آزادخان افغان ۹۷

شکست محمدحسن خان قاجار ۱۰۰

فصل پنجم - پادشاهان زند ۱۰۳

سلطنت کریم خان (۱۱۶۳-۱۱۹۳) ۱۰۳

مرگ کریم خان ۱۰۸

زندگی کریم خان زند ۱۱۰

سیاست داخلی ۱۱۰

جانشینان کریم خان ۱۱۴

۱. زکی خان (۱۷۷۹/۱۱۹۳) ۱۱۴

۲. ابوالفتح خان (۱۷۷۹/۱۱۹۳) ۱۱۶

۳. صادق خان (۱۷۷۹-۱۷۸۲/۱۱۹۳-۱۱۹۶) ۱۱۷

۴. علی مرادخان (۱۷۸۲-۱۷۸۵/۱۱۹۶-۱۱۹۹) ۱۱۹

۵. جعفرخان (۱۷۸۵-۱۷۸۹/۱۱۹۹-۱۲۰۳) ۱۲۰

۶. صید مرادخان (۱۲۰۳-۱۲۰۳ هجری قمری) ۱۲۲

۱۲۳.....	۷. لطفعلی خان (۱۲۰۳-۱۲۰۹ هجری قمری)
۱۳۱.....	فرهنگ و تمدن
۱۳۱.....	فصل ششم - سازمانهای اداری و دیوانی
۱۳۶.....	تقسیمات کشوری
۱۳۸.....	سازمان نظامی
۱۴۰.....	شیوهٔ نبرد
۱۴۳.....	مناصب نظامی
۱۴۴.....	قضات
۱۴۵.....	بناهای کریم خان در شیراز
۱۴۹.....	شیراز در عصر کریم خان
۱۵۱.....	بناهای کریم خان در تهران
۱۵۳.....	نقاشی و خوشنویسی
۱۵۵.....	دین و مذهب و مقامات روحانی عصر زند
۱۵۹.....	شهرنشینان
۱۶۰.....	بردگان
۱۶۰.....	درویشان
۱۶۰.....	پادشاهان زند
۱۶۳.....	منابع

پیشگفتار

«نادر فرمان داده بود که او را نه شاه بلکه ولی نعمت بخوانند او بر زمین می نشست و بر مسکوکاتش به کلمه نادر پسنده می کرد.» «ویلم فلور»

پس از صفویه، سلسله‌ای در ایران روی کار آمد که تنها یک پادشاه مهم داشت و این، اولین سلسله سلطنتی در ایران بود که بعد از مرگ سرسلسله آن به سرعت شیرازه دولت از هم پاشیده شده و به لحاظ نام قبیله اصلی سرسلسله آن که افشار بود به افشاریه معروف شد. البته سقوط حکومت صفویه باعث تشدید فعالیت سیاست خارجی دولت عثمانی گردید بطوری که در اولین کوشش خود حکمرانی در شیروان و برخی ایالات دیگر را که از دولت صفویه جدا شده بودند مستقر ساخت. بهر حال سلسله‌ای که نادر بوجود آورد از میان رفت و سلسله دیگر که مؤسس آن مردی از طایفه زند یعنی کریمخان بود بنیان گذارد و چون وی از طایفه «زند» بود این سلسله را زندیه نام نهادند. شاید در تاریخ سلسله‌های سلطنتی ایران، طول مدت زمامداری سلسله زندیه از همه کمتر باشد زیرا این سلسله نیز مانند افشاریه بعد از مرگ سرسلسله آن به سرعت شیرازه امورش از هم پاشید و جانشینان کریمخان که هیچکدام لیاقت و بینش سیاسی و جنگی خان بزرگ زند را نداشتند هر یک مدت کوتاهی بر تخت نشستند و برخاستند تا توسط آغامحمدخان قاجار بکلی

منقرض شدند بطور کلی در طول مدت ۴۶ سال سلطنت و حکومت سلسله زندیه در ایران هشت نفر بر متصرفات حکومت زندیه حکومت کردند. علاقمندی کریم خان به امنیت کشور و طرفداری از توده مردم و تدابیری که برای حفظ جان و مال رعایا نمود تا حدی به آنان نزدیک شود و مردم نیز بدین لحاظ سعی داشتند در سایه عدل و انصاف او، روزگار را به خوشی و کامرانی بگذرانند.

ویژگی کتاب حاضر آن است که تنها به ذکر جنگها، پادشاهان و فتوحات پرداخته بلکه با نگرشی به فرهنگ، تمدن و مذهب زندگی اجتماعی این دوره را مورد بررسی قرار داده است. تدوین کتاب میسر نبود مگر به یاری بهره گرفتن از کتب اساتید متأخر و متقدم که از آنان بهره گرفته شده و نگارنده خود را مدیون آنان می داند که در پی نوشتها و منابع ذکر آنها آمده است.

عباس قدیانی